วิเคราะห์พฤติกรรมของพระเวสสันดร พระลอ ขุนแผน และอิเหนา ตามแนวจริยศาสตร์

บทคัดย่อ

ของ

พีระพันธุ์ บุญโพธิ์แก้ว

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
มีนาคม ๒๕๓๒

ปริญญานิพนธ์เรื่อง วิเคราะห์พฤติกรรมของพระเวสสันดร พระลอ ขุนแผน และอิเหนา ตามแนวจริยศาสตร์ มุ่งที่จะศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมของพระเวสสันดร พระลอ ขุนแผน และอิเหนา โดยใช้ทฤษฎีเหตุผลนิยมของคานท์และทฤษฎีประโยชน์นิยมของเบนธัมและมิลล์ ซึ่งทฤษฎีเหตุผลนิยมของคานท์พิจารณาว่าการกระทำที่ถูก ที่ดี คือการกระทำที่เกิดจากเจตนาดี เป็นการกระทำตามหน้าที่ ส่วนทฤษฎีประโยชน์นิยมของเบนธัมและมิลล์พิจารณาว่าการกระทำที่ถูก ที่ดี คือการกระทำที่ก่อให้เกิดประโยชน์สุข ทั้งส่วนตนและส่วนรวม

ผลการศึกษาวิเคราะห์พบว่า พฤติกรรมของพระเวสสันดร พระลอ ขุนแผน และอิเหนา เป็นพฤติกรรมที่มีทั้งพฤติกรรมที่ดี ที่ถูก และไม่ดี ไม่ถูกต้อง ตรงกันทั้งทฤษฎีเหตุผลนิยมและทฤษฎีประโยชน์นิยม ดังนี้

๑. พระเวสสันดรมีพฤติกรรมดังนี้

๑.๑ พฤติกรรมที่ดี ๓ พฤติกรรม พบใน กัณฑ์ที่ ๒ กัณฑ์หิมพานต์ กัณฑ์ที่ ๘ กัณฑ์กุมาร และกัณฑ์ที่ ๑๐ กัณฑ์สักกบรรพ

๑.๒ พฤติกรรมที่ไม่ดี ๒ พฤติกรรม พบใน กัณฑ์ที่ ๙ กัณฑ์มัทรี และกัณฑ์ที่ ๑๒ กัณฑ์ฉกษัตริย์

๒. พระลอปรากฏแต่พฤติกรรมที่ไม่ดี ๔ พฤติกรรม พบใน ตอนพระลอรัญจวนถึงสองนาง พระลอจะไปหาพระเพื่อนพระแพง พระลอชอพระนางบุญเหลือเที่ยวป่า พระลอบอกลาพระนางลักษณวดี พระลอคะนึงถึงพระนางลักษณวดี พระลอเสี่ยงน้ำและปิดบังความจริง พระลอประทับในสวน และพระลอลอบอยู่ในตำหนักของพระเพื่อนพระแพง

๓. ขุนแผนมีพฤติกรรมดังนี้

๓.๑ พฤติกรรมที่ดี ๑ พฤติกรรม พบใน ตอนที่ ๑๕ ขุนแผนต้องพรากนางลาวทอง

๓.๒ พฤติกรรมที่ไม่ดี ๑๐ พฤติกรรม พบใน ตอนที่ ๔ พลายแก้วเป็นชู้กับนางพิม ตอนที่ ๕ ขุนช้างขอนางพิม ตอนที่ ๖ พลายแก้วเข้าห้องนางสายทอง ตอนที่ ๗ พลายแก้วแต่งงานกับนางพิม ตอนที่ ๑๓ พลายแก้วเป็นขุนแผน ขุนช้างได้นางวันทอง ตอนที่ ๑๔ ขุนแผนบอกกลาว ตอนที่ ๑๖ กำเนิดกุมารทองบุตรนางบัวคลี่ ตอนที่ ๑๗ ขุนแผนขึ้นเรือนขุนช้างได้นางแก้วกิริยา ตอนที่ ๒๐ ขุนช้างฟ้องว่าขุนแผนเป็นกบฏ และตอนที่ ๓๙ ขุนแผนสองกระจก

๔. อิเหนามีพฤติกรรมดังนี้

๔.๑ พฤติกรรมที่ดี ๑ พฤติกรรม พบใน ตอนอิเหนาบอกตัวบุษบา

๔.๒ พฤติกรรมที่ไม่ดี ๗ พฤติกรรม พบใน ตอนอิเหนาคิดอุบายออกเที่ยวป่า อิเหนาเข้าหาจินตะหรา อิเหนาขบักริชจะฆ่าจรกา อิเหนาลอยเรือนไม้สงสาร อิเหนาเก็บดอกปะหนันฝากนางค่อมให้บุษบา อิเหนาแอบหลังพระปฏิมา และอิเหนาออกอุบายลักพาบุษบา

พระเวสสันตร พระลอ ขุนแผน และอิเหนา ต่างยังเป็นปุถุชน มีลักษณะของความเป็นคนจริง ๆ จึงมีพฤติกรรมทั้งที่ถูกต้องเหมาะสม และไม่ถูกต้องเหมาะสม พฤติกรรมที่ปรากฏจึงเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากทั้งเจตนา อารมณ์ความรู้สึก และผลประโยชน์

BEHAVIOR ANALYSIS OF PHRA WESSANDARA, PHRA LOH, KHUN PHAEN AND I-NAO: AN ETHICS APPROACH

AN ABSTRACT

BY

PHIRAPHAN BOONPHOKAEW

Presented in partial fulfillment of the requirements

for the Master of Education degree

at Srinakharinwirot University

Phitsanulok

March 1989

The purpose of this study was to analyze the 4 Thai heroes: Phra Wessandara, Phra Loh, Khun Phaen, and I-Nao, based on Kant's rationalism and Benthum & Mill's utilitarianism. According to Kant's theory, good deeds were committed for a good purpose and function, while Benthum & Mill's theory considered that good deeds were the ones that caused both personal and public profitable happiness.

The results of the study which revealed that the 4 heroes: Phra Wessandara, Phra Loh, Khun Phaen, and I-Nao, had committed both appropriate and inappropriate behavior, agreed with what Kant and Benthum & Mill had purposed. This meant that;

1. Phra Wessandara's behavior showed that,

1.1 appropriate deeds were found in Chapter 2: Himaphan, Chapter 8: Kumara and Chapter 10: Sakkabap.

1.2 inappropriate deeds were found in Chapter 9: Masri and Chapter 12: Chakasat.

2. Phra Loh's behavior showed 8 inappropriate deeds on 8 different occasions: Phra Loh yearned for 2 princesses Phra Phoen and Phra Phang, Phra Loh decided to go after the 2 princesses, Phra Loh asked Mother Queen Bunlua to hunt, Phra Loh bid farewell to Queen Laksanawadee, Phra Loh cried over his queen, Phra Loh joined in fortune telling, Phra Loh hid in the royal garden and Phra Loh sneaked into the 2 princesses' palace.

3. Khun Phaen's behavior showed that,

3.1 there was one appropriate deed found in Chapter 15: Khun Phaen departed from Nang Laothong.

3.2 there were 10 inappropriate deeds found in Chapter 4: Plai Kaew and Nang Pim became lovers, Chapter 5: Khun Chang proposed to Nang Pim, Chapter 6: Plai Kaew was with Nang Saithong, Chapter 7: Plai Kaew married Nang Pim, Chapter 13: Plai Kaew was nominated as Khun Phaen, Chapter 14: Khun Phaen gossiped, Chapter 16: Nang Buakli

delivered Kumarnthong, Chapter 17: Khun Phaen took Nang Kaewkiriya at Khun Chang's house, Chapter 20: Khun Chang declared Khun Phaen a rebel, and Chapter 39: Khun Phaen looked in a mirror.

4. I-Nao's behavior revealed that,

4.1 there was one appropriate deed found when I-Nao dismissed Busaba.

4.2 there were 7 inappropriate deeds found from different occasions: when I-Nao planned to go out hunting, when I-Nao seduced Nang Jintara, when I-Nao used his knife to kill Joraka, when I-Nao joined in fortune telling, when I-Nao ask the hunchback to give a flower to Busaba, when I-Nao hid behind the Buddha Image, and when I-Nao kidnapped Busaba.

From this study it can be concluded that the 4 Thai heroes committed both appropriate and inappropriate behavior. Their deeds were performed from purposive, emotional and profitable motivations.